

D23 1977

1977, 12. říjen, Praha. - Prohlášení k nadcházejícímu procesu s Jiřím Ledererem, Otou Ornestem, Františkem Pavlíčkem a Václavem Havlem, zaslané Československé tiskové kanceláři a zahraničním tiskovým agenturám.

Dne 17.10. v 8 hod. začne před senátem Městského soudu v Praze 2, Spálená ul. 2, v místnosti č. 83 proces s novinářem Jiřím Ledererem a divadelním režisérem Otou Ornestem, kteří jsou od ledna ve vyšetřovací vazbě, a spisovateli Františkem Pavlíčkem a Václavem Havlem, kteří po propuštění z vazby budou souzeni na svobodě. Jiří Lederer je obžalován podle § 98 tr. z. z podvracení republiky, kterého se údajně dopouštěl tím, že odesílal fejetony, beletristická díla a články českých spisovatelů do zahraničí k publikaci v českých časopisech a nakladatelstvích působících v cizině. Ota Ornest je stíhán podle téhož paragrafu za to, že toto odesílání Jiřímu Ledererovi zprostředkoval. František Pavlíček z přípravy trestného činu podvracení republiky za to, že Jiřímu Ledererovi poskytl interview do jeho chystané knížky rozhovorů s českými spisovateli. Václav Havel je obžalován podle § 112 tr. z. za pokus o poškozování zájmů republiky v zahraničí, kterého se dopouštěl tím, že předal Jiřímu Ledererovi rukopis paměti bývalého ministra spravedlnosti Prokopa Drtiny k odeslání do zahraničí.

Připravovaný proces není jen hluboce nespravedlivý z lidského, morálního a kulturního hlediska, ale bude-li vynesena odsuzující rozsudek, bude to zřejmě porušení Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který je součástí československého právního řádu a který ve svém článku 19 zaručuje občanům právo svobodně „přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmikoli jinými prostředky podle vlastní volby“.

Skutečnost, že českoslovenští spisovatelé ve zvýšené míře publikují v zahraničí v českých časopisech a nakladatelstvích, je jen přirozeným důsledkem nepřirozených poměrů panujících v ediční praxi domácích kulturních institucí, na které nedávno upozornila Charta 77 v dokumentu č. 12.¹ Velké části českých spisovatelů je znemožněna jakákoliv publikace doma, a proto publikace v zahraničí hraje de facto úlohu jednoho z náhradních způsobů, jimiž jsou čeští čtenáři seznamováni s díly českých spisovatelů. Že mnohá významná díla domácích autorů vycházejí tiskem v jejich mateřském jazyce pouze v cizině, často v souvislostech, na které nemají tito autoři vliv, nepovažujeme za úkaz zdravý, jeho pravou příčinu nespátřujeme však v aktivitě občanů, kteří tyto publikace zprostředkovávají, ale v situaci, která je k této aktivitě vede. Za těchto okolností je svrchovaně nespravedlivé, že československé úřady místo toho, aby se odpovědně zamyslely nad pravými příčinami vzniklé situace, stíhají trestně občany, kteří slouží české kultuře a snaží se napravovat vznikající kulturní škody.

Charta 77 tímto upozorňuje v duchu cílů, které si předsevzala, československé úřady i naši a světovou veřejnost na tento další případ porušování základních lidských práv. Zároveň vyzývá všechny, jimž záleží na dodržování těchto práv, aby mu spolu s Chartou 77 věnovali svoji pozornost a zasazovali se o to, aby se ve věci čtyř kulturních pracovníků postupovalo spravedlivě a přihlíželo se ke

znění závazků z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který je součástí československého právního řádu.² Je nutné se zasazovat i o to, aby účast veřejnosti na procesu nebyla uměle omezována malou soudní síní a předem vybraným publikem a aby domácí i zahraniční novináři měli možnost informovat naši i světovou veřejnost o průběhu procesu.

prof. dr. Jiří Hájek, Marta Kubišová, dr. Ladislav Hejdánek mluvčí Charty

· ČSDS, sb. Charta 77. – Strojopis, průpis.

1 Viz D18 (30.6.1977).

2 Na podporu politických vězňů vydalo 70 českých občanů 16.8.1977 výzvu Svobodu politickým vězňům (ČSDS, sb. Charta 77, archiv J. Hájka). Proti procesu protestovala i řada světových organizací a jednotlivých českých a zahraničních osobností. Mezi nejvýznamnější patří např. telegram G. Husákovi, generálnímu prokurátorovi a Svazu československých spisovatelů od amerického PEN klubu. Podobnou žádost prezidentu republiky zaslal Mezinárodní tiskový úřad. Svobodná společnost na podporu přátelství s národy Československa v Mnichově vydala 20. října prohlášení solidarity, které podepsalo asi 40 000 občanů. Pavel Kohout a Ludvík Vaculík se obrátili na francouzského prezidenta V. Giscarda d'Estaing a prezidenta Jugoslávie Josipa Broze Tita, aby se ujali čtyř intelektuálů obviněných z pašování rukopisů vydaných ve Francii a Jugoslávii. Proti procesu se postavili také tři sovětské občany, G. Černisov, F. Zavadovskij a V. Šustov, pracovníci Vsesvazového projektového institutu petrochemického průmyslu v Moskvě. Jejich dopis zasláný Rudému právu byl na pokyn G. Husáka předán sovětskému velvyslanectví „k užití podle vlastního uvážení“. (NA, f. ÚV KSČ – Gustáv Husák, neuspořádáno, strojopis, originál, 4 s.)

Dále o procesu viz D25 (1.11.1977), a D37 (18.1.1978).

Plné znění: In: *Listy*, roč. 7 (1977), č. 6, s. 61–62 • *Kniha*

Charty, Index 1977, s. 199–200.

Komentáře: Proces proti O. Ornestovi, J. Ledererovi, F. Pavlíčkovi a V. Havlovi 17. a 18. října 1977 (podrobná zpráva). ČSDS, sb. Charta 77, archiv J. Hájka, stroj. kopie, 8 s. • Životopis J. Lederera. *Tamtéž*, 1 s. • Havel, Václav: Praská ledový krunýř lhostejnosti. In: *O lidskou identitu*. Londýn 1984, s. 250–256, Ruml, Jakub: Pozadí jedné přílohy Televizních novin. ČSDS, sb. Charta 77, stroj. kopie, 2 s. • Trestná činnost proti republice. In: *Rudé právo*, 18. ledna 1977, s. 2 • K. H.: Případ Ota Ornest. In: *Listy*, roč. 7 (1977), č. 2, s. 16 • Zpráva o procesu. *Tamtéž*, č. 6, s. 3–8 • Prohra režimu. *Tamtéž*, s. 1–2 • Hlasy k procesu. *Tamtéž*, s. 8–10 • V Praze po Helsinkách a před Bělehradem. In: *Americké listy*, č. 3–8 (21.–25. ledna 1977) • Uhl, Petr: Otevřený dopis západní levici. In: *Informační materiály*, 22–23 (červen 1977) • Vliv pražského procesu na Bělehrad. In: *Americké listy*, č. 44 (4. listopadu 1977), s. 1–2 • Svět reaguje na pražské procesy. *Tamtéž*, s. 5–6 • Pražský proces s intelektuály. In: *České slovo*, roč. 22 (1977), č. 11, s. 1, 7 • Ohlas pražského procesu ve světě. *Tamtéž*, s. 2 • Pražský proces. In: *Národní politika*, roč. 9 (1977), č. 11, s. 1 • Hemo: Špinavý proces. *Tamtéž*, č. 12, s. 1–2 •

Svědectví, roč. 14 (1977), č. 54, s. 167 • Rozhlasové relace: ÚSD, sb. RFE, pol.
blok S-129, S-131, 14. října 1977 • Hlas Ameriky (Ivan Medek) 17. října 1977.